

Gemensamt meddelande om EU och Latinamerika och Karibien

2022/23:FPM112

Utrikesdepartementet

2023-07-31

Dokumentbeteckning

JOIN(2023) 17

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET En ny dagordning för förbindelserna mellan EU och Latinamerika och Karibien

Sammanfattning

Den 7 juni 2023 offentliggjorde HR/VP tillsammans med kommissionen det gemensamma meddelandet ”*A New Agenda for Relations between the EU and Latin America and the Caribbean*” som visar på en gemensam vision om ett fördjupat och moderniserat biregionalt partnerskap mellan Europa och Latinamerika och Karibien. EU och Latinamerika och Karibien är förenade genom en gemensam historia, starka ekonomiska och sociala band och ett uttalat engagemang för fred och multilaterism.

Geopolitiska spänningar, covid-19-pandemin, miljö- och klimatutmaningar, accelererande teknisk utveckling och ökad ojämlikhet innebär att en ny ansats om fördjupat partnerskap och närmare samarbete mellan regionerna behövs. HR/VP och kommissionen har utvecklat ett gemensamt meddelande vars fokus är följande sex ömsesidigt förstärkande prioriteringar:

1. Förnyat politiskt partnerskap
2. Stärkt gemensam handelsagenda
3. Fördjupat partnerskap inom gemensamt prioriterade områden som grön omställning, digitalisering och ekonomisk tillväxt inom ramen för Global Gateway-strategin.
4. Partnerskap för att främja rättvisa, medborgerlig säkerhet och kampen mot organiserad brottslighet.
5. Främjandet av fred, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

Målet med det förnyade partnerskapet är att regionerna ska samarbeta närmare i frågor av gemensamt intresse.

Regeringen välkomnar HR/VP och kommissionens vision för det kommande samarbetet med Latinamerika och Karibien. Meddelandet omfattar flera områden som ligger väl i linje med regeringens prioriteringar, såsom utökade handelsrelationer, stärkt respekt för de mänskliga rättigheterna samt att stödja hållbar tillväxt.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

HR/VP Josep Borrell offentliggjorde tillsammans med kommissionen ett gemensamt meddelande om EU:s förbindelser med Latinamerika och Karibien den 7 juni 2023. Meddelandet ersätter det tidigare gemensamma meddelandet som presenterades av dåvarande HR/VP Mogherini och kommissionen i april 2019.

1.2 Förslagets innehåll

HR/VP och kommissionen har utarbetat det gemensamma meddelandet i syfte att fördjupa det strategiska och målinriktade arbete mellan EU och Latinamerika och Karibien. Således syftar man förbättra möjligheterna för regionerna att arbeta för sina gemensamma intressen och värderingar och att tillsammans möta globala utmaningar.

Många länder i Latinamerika och Karibien står europeiska länder nära både kulturellt och värderingsmässigt, och är allierade i många frågor. Detta kan inte tas för givet. När andra aktörer stärker sitt inflytande i regionen är det viktigt att EU ökar sitt engagemang och stärker sina partnerskap, som en viktig motpol till andra länders inflytande.

Det gemensamma meddelandet framhåller särskilt vissa instrument för att fördjupa och bredda förbindelserna, bland annat politisk dialog på hög nivå, en stärkt handelsagenda och ökat samarbete inom strategiska områden, till exempel grön omställning, digitalisering, hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling samt kampen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Förnyat politiskt partnerskap

Ett förnyat politiskt partnerskap krävs för att fortsätta arbeta tillsammans för fred, säkerhet och demokrati. Andra gemensamma frågor är rättsstatsprincipen, ett effektivt och representativt multilateralt system samt att försvara FN-stadgans principer, något som inkluderar att stå upp mot Rysslands aggression mot Ukraina.

I förslaget understryks vikten av att genomföra regelbundna högnivåmöten på politisk nivå. I meddelandet föreslås att toppmöten ska genomföras vartannat år och utrikesministermöten vartannat år. Det föreslås även att skapa en permanent koordineringsmekanism mellan EU och CELAC (sammanslutningen för stater i Latinamerika och Karibien) som säkerhetsställer kontinuitet och uppföljning.

Fortsatt utbyte även med andra subregionala organisationer och sammanslutningar, såsom Mercosur, kommer att vara viktiga. Multilateralt kommer det redan väl utarbetade samarbetet mellan EU och UN Group of Latin America and Caribbean Countries (GRULAC) fortsätta att stärkas.

Stärkt gemensam handelsagenda

EU och Latinamerika och Karibien är nära handels- och investeringspartners med gemensamt intresse att främja hållbar utveckling och ekonomisk resiliens.

Ett av EU:s främsta instrument för att kunna knyta starkare band till regionen är associerings- och handelsavtal. EU kommer verka aktivt för att anta och implementera de redan färdigförhandlade associeringsavtalen med Mexiko, Chile och Mercosur. Dessa avtal skulle gynna EU:s och Latinamerikas ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning. Avtalen utgör tydliga åtaganden om en regelbaserad internationell handel som kommer att ge företag från båda regioner större affärsmöjligheter på respektive marknad.

Fördjupat partnerskap inom gemensamt prioriterade områden som grön omställning, digitalisering och ekonomisk tillväxt inom ramen för Global Gateway-strategin

EU och Latinamerika och Karibien bör tillsammans leda arbetet för en rättvis, grön och digital omställning, inklusive genom att utveckla

investeringsstrategin Global Gateway. I slutet av 2021 presenterade KOM och HRVP det gemensamma meddelandet om Global Gateway-strategin 2021–2027 (GG). Initiativet syftar till att stärka EU:s förbindelser med partnerländer genom strategiska investeringar i bl.a. infrastruktur, transport, miljö/energi och digitalisering. Strategin ska mobilisera 300 miljarder euro för investeringar i partnerländer. Geografiskt har strategin primärt fokuserat på Afrika och i andra hand Latinamerika (men även Centralasien, ASEAN-länder och Västra Balkan).

Samarbete för en grön omställning

EU och Latinamerika och Karibien kan tillsammans bidra till ett globalt samarbete för att bli koldioxidneutrala, rena och naturpositiva ekonomier. LAC-regionen har en unik biologisk mångfald, naturresurser och hållbara förnybara energikällor. Utöver detta rör samarbetet mellan EU och Latinamerika och Karibien katastrofberedskap, havsfrågor, ett minskat behov av fossila ämnen och kritiska råmaterial.

Gemensamma ansträngningar för en inkluderande och människocentrerad digitalisering

EU och Latinamerika och Karibien har ett gemensamt intresse för policys som garanterar en framgångsrik hållbar digital framtid där människan står i centrum. EU-LAC Digital Alliance lanserades i mars 2023 som ett informellt ramverk av gemensamma principer och värderingar för att stärka den bilaterala dialogen kring digitaliseringsfrågor. EU kommer att arbeta med partnerländer för att bygga ut digitala nätverk, säkra rymdbaserade kommunikationssystem samt infrastruktur för moln- och datatjänster.

Främja hållbar ekonomisk tillväxt för mänsklig utveckling

Båda regionerna vill skapa förutsättningarna för en stark och hållbar återhämtning efter covid-19-pandemin och de senaste årens ekonomiska utmaningar. EU kan bidra till Latinamerika och Karibiens diversifiering i sektorer med högre mervärde samt utnyttja potentialen i framväxande av gröna, blå, kreativa och digitala ekonomier.

Satsningar på forskning och utveckling, utifrån existerande ramverk, bör fortgå, likaså främjandet av företags samhällsansvar (CSR). Att stärka hälsosystemen i linje med EU:s globala hälsostrategi, säkerhetsställa global livsmedelssäkerhet och minska produktionssystemets sårbarhet allt eftersom klimatet förändras är även det prioriteringar.

EU och Latinamerika och Karibien står inför gemensamma utmaningar kring säkerhet och rättvisa, och kampen mot organiserad brottslighet, inklusive trafficking, narkotika- och vapenhandel, korruption och cyberbrott. Existerande initiativ bör fördjupas med syfte att öka kapacitet och introducera gemensamma standarder. Det är också viktigt att öka samarbetet med andra relevanta regionala aktörer såsom Ameripol.

Främjandet av fred, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

EU arbetar tillsammans med Latinamerika och Karibien för att skydda och främja mänskliga rättigheter, genom en lång rad mekanismer, inklusive bilaterala dialoger, kapacitetsuppbyggnad för det civila samhället och utbildning. Båda regionerna har åtagit sig att stärka det multilaterala systemet för mänskliga rättigheter och att samarbeta regionalt. Att stärka kvinnor och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter och roll i samhället fortsätter vara en prioritet för båda regioner, inte minst i multilaterala fora.

Främjandet av ökat mellanfolkligt, kunskaps- och kulturutbyte mellan regionerna

I slutändan bör medborgare gynnas av samtliga åtgärder som beskrivs i det gemensamma meddelandet. Meddelandet betonar vikten av kulturella länkar mellan regionerna liksom ungdomars roll i att forma den gemensamma framtiden. Vidare nämns utbyte av kunskap och expertis, främjande och utnyttjande av både offentlig och privat finansiering och trepartssamtal som särskilt viktiga metoder för att stärka partnerskapet. EU:s samarbete med det civila samhället, tankesmedjor, lokala myndigheter, företagssektorn, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, kulturorganisationer, och universitetsvärlden behöver fördjupas ytterligare. Det nära samarbetet mellan EU och regionala organisationer bör fortsätta. Parlamentarisk diplomati utgör en viktig komponent av den biregionala relationen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen verkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet i sig har inte budgetära konsekvenser. Det skulle dock kunna resultera i förslag som kan få samhällsekonomiska effekter samt påverka medlemsstaternas nationella budgetar och EU:s årsbudget och därmed få

budgetära konsekvenser för medlemsstaterna. Någon djupare analys av dessa kan dock inte göras förrän konkreta förslag är presenterade.

2022/23:FPM112

Regeringens utgångspunkt är att eventuella kostnader som kommande förslag kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras inom befintliga ekonomiska ramar. Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar HR/VP och kommissionens gemensamma meddelande om ett fördjupat och moderniserat partnerskap med Latinamerika och Karibien.

Regionen står Europa nära värderingsmässigt vilket har bekräftats av att det stora flertalet av länderna i regionen generellt stött FN-resolutioner som har fördömt Rysslands illegala invasion av Ukraina och stått upp för FN-stadgan och den regelbaserade världsordningen. Fortsatt stöd från Latinamerika och Karibien, både avseende fördömandet mot Rysslands aggression mot Ukraina och i andra för Sverige och EU viktiga frågor, går dock inte att ta för givet. Ett ökat engagemang från EU, politiskt liksom ekonomiskt, är därvid av stor betydelse.

Sverige har nära band till såväl befolkningarna som regeringarna i Latinamerika och Karibien. Det svenska förtroendekapitalet i regionen är stort vilket öppnar för stora möjligheter för Sverige både bilateralt och genom EU. Det är därför särskilt välkommet att kommissionen och den höga representanten vill växla upp partnerskapet med regionen ytterligare.

Regeringen kommer att fortsätta att verka för en fördjupning och breddning av relationen med Latinamerika och Karibien, såväl bilateralt som samfällt inom EU. Regeringen kommer även aktivt verka för att anta och implementera de redan färdigförhandlade associeringsavtalen med Mexiko, Chile och Mercosur. Dessa avtal skulle gynna EU:s och Latinamerika och Karibiens ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater har välkomnat kommissionens meddelande.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig eftersom meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Rubriken är inte tillämplig eftersom meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

De åtgärder meddelandet föreslår rör olika råds-kretsar och avser frågeområden med olika kompetensbestämmelser. Åtgärdsförslagen behandlas i sina respektive sammanhang. Inget ytterligare rådsbeslut krävs.

4.2 Fackuttryck/termer